

Moskovics Iván

Itt éppen előadást tartok a zsidó tradíciókról. Ezen az előadáson egy Amerikából érkezett rabbi is részt vett mint vendég. A kép 2000-ben készült, Ungváron. Miután Ukrajna független lett [1991-ben], a zsidó élet virágzásnak indult. Kiderült, hogy én vagyok az egyetlen zsidó, aki annak rendje és módja szerint el tudja mondani az imákat. Így mindig engem kértek meg, hogy mondjam el az imákat. Nemet mondtam, mert otthon volt a beteg, magatehetetlen feleségem, akinek szüksége volt rám. Végül is megválasztottak az ungvári zsidó hitközség elnökévé. Most tanítom az embereket, elmondom nekik, hogy mit és hogyan csináljanak, hogyan imádkozzanak, megtanítom az összes zsidó szokást és hagyományt. A hitközségben az emberek nagyon jó kapcsolatban vannak egymással. Jöttek már hozzánk vendégek, rabbik Amerikából, Izraelből. Nagyon tetszett nekik, ahogy nálunk, a zsinagógában az istentisztelet zajlik. Már nem kell félni, hogy elmarad az ima, mindig sok ember jön el. Péntek este mindenkinek adunk két zsemlét és bárheszt, hogy otthon is megünnepeljék a sábeszt. Szombaton az ima után megterítjük az asztalt, mindenki leül, és együtt eszik. A nők csak az ünnepnapokon jönnek, évente négyszer. Szereztem héber nyelvű imakönyveket, orosz és magyar fordítással. Bárki, aki szeretne, kaphat egyet. Elmondom az embereknek, hogyan kell megtartani az ünnepeket, és hogy mit jelent egy-egy ünnep. Megtanítom nekik, hogyan kell megünnepelni a sábeszt, hogyan kell levezetni a szédert, a Tórából olvasok -- azokat a dolgokat mesélem el, amiket gyerekkoromban az apám mesélt nekem. Egyre többen járnak el a zsinagógába. Olyanok is eljönnek, akik korábban nem jártak zsinagógába, akik féltek eljönni. Sok fiatal jön. Nagyon jó érzés, hogy a zsidóság immár nem fog eltűnni az öregek halálával. Összegyűjtjük a gyerekeket a zsinagógában, tanítjuk őket, az ünnepekkor ajándékokat készítünk nekik. Az unokám is bekapcsolódik a zsidó életbe, annak ellenére, hogy a menyasszonya nem zsidó lány. Két kultúrán nevelkedik. Nem tudom, hogy volt-e valaha templomban, de a zsinagógába minden szombaton elmegy az apjával. A fiamnak van otthon egy 'zsidó sarka', ahol az imakellékeket és a vallásos könyveket tartja. A fiam is zsidó szervezetről dolgozik, a Szochnutnál, ő a Szochnut kárpátaljai koordinátora. 1997-ben kezdett el ott dolgozni, amikor az előző koordinátor kivándorolt. Ő lépett a helyébe. Két nap alatt átvette a munkát az elődjétől, és azóta ott dolgozik. 1999-ben jött létre a városban a Heszed. A Heszed nagyon nagy segítség az

embereknek. Nem csak a túlélésben segíti az embereket a mai nehéz időkben, hanem a legkülönbözőbb korú emberek találkoznak itt, beszélgetnek egymással, különféle szakkörökben vesznek részt, és megismerhetik a zsidó kultúrát, ami olyan sokáig törvényen kívülinek számított. A Heszedbe egész családok jönnek el, és minden korosztály talál magának érdekes dolgokat. A legfontosabb az, hogy a gyerekeink és az unokáink zsidóként nőnek fel, és büszkék arra, hogy ők zsidók.